

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Olsztyn, dnia 14 października 2022 r.

Poz. 4368

ZARZĄDZENIE REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W OLSZTYNIE

z dnia 12 października 2022 r.

w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Zabrodzie”

Na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916 i 1726) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Zabrodzie”, zwanego dalej „rezerwatem”.

§ 2. 1. Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest ochrona procesów ekologicznych w ekosystemach mokradłowych.

2. Przyrodniczymi i społecznymi uwarunkowaniami realizacji celu, o którym mowa w ust. 1, są:

- 1) występowanie w rezerwacie, będącym obszarem wodno-błotnym, powstałym w niecce dawnego jeziora Pudłąg, mozaiki siedlisk hydrogenicznych, obejmującej torfowiska przejściowe, wysokie, bory bagienne w typie brzeziny oraz olsu torfowcowego z dopełniającymi je fitocenozy zarośli i lasów olsowych;
- 2) występowanie w rezerwacie trzech typów siedlisk ważnych dla Wspólnoty, wymienionych w załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory:
 - 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe),
 - 91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne – w postaci olsu torfowcowego oraz sosnowo-brzoźowego lasu bagienno-
 - bogate florystycznie płaty siedliska 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*);
- 3) występowanie cennych składników flory: 19 gatunków mszaków, 29 gatunków roślin naczyniowych, z czego 18 gatunków jest zagrożonych (kategorie zagrożenia NT, V, EN), z udziałem ramienicy kruchej *Chara globularis* oraz stanowiskami cennych grzybów makroskopijnych i zlichenizowanych;
- 4) położenie rezerwatu na południowo-wschodnich rubieżach kompleksu leśnego, o typie lasu mieszanego świeżego, zarządzanego przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Wipsowo;
- 5) sąsiedztwo rezerwatu, od południowego zachodu, z gruntami rolnymi o dużym udziale użytków zielonych, łąk i pastwisk;
- 6) lokalizacja rezerwatu w izolacji od jednostek osadniczych, w trudnodostępnym terenie – dzięki temu obszar wodno-błotny Zabrodzia jest stabilnym, zróżnicowanym biocenotycznie ekosystemem, w którym zróżnicowane warunki wodne oraz stabilne warunki troficzne kształtują naturalną sukcesję siedlisk.

§ 3. Identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków w rezerwacie przedstawia tabela stanowiąca załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 4. Obszar ochrony ścisłej oraz czynnej w rezerwacie przedstawia mapa stanowiąca załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 5. Określenie działań ochronnych na obszarze ochrony czynnej z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji, przedstawia tabela stanowiąca załącznik nr 3 do zarządzenia oraz mapa stanowiąca załącznik nr 4 do zarządzenia.

§ 6. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska
w Olsztynie

Agata Moździerz

Załącznik nr 1 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie
z dnia 12 października 2022 r.

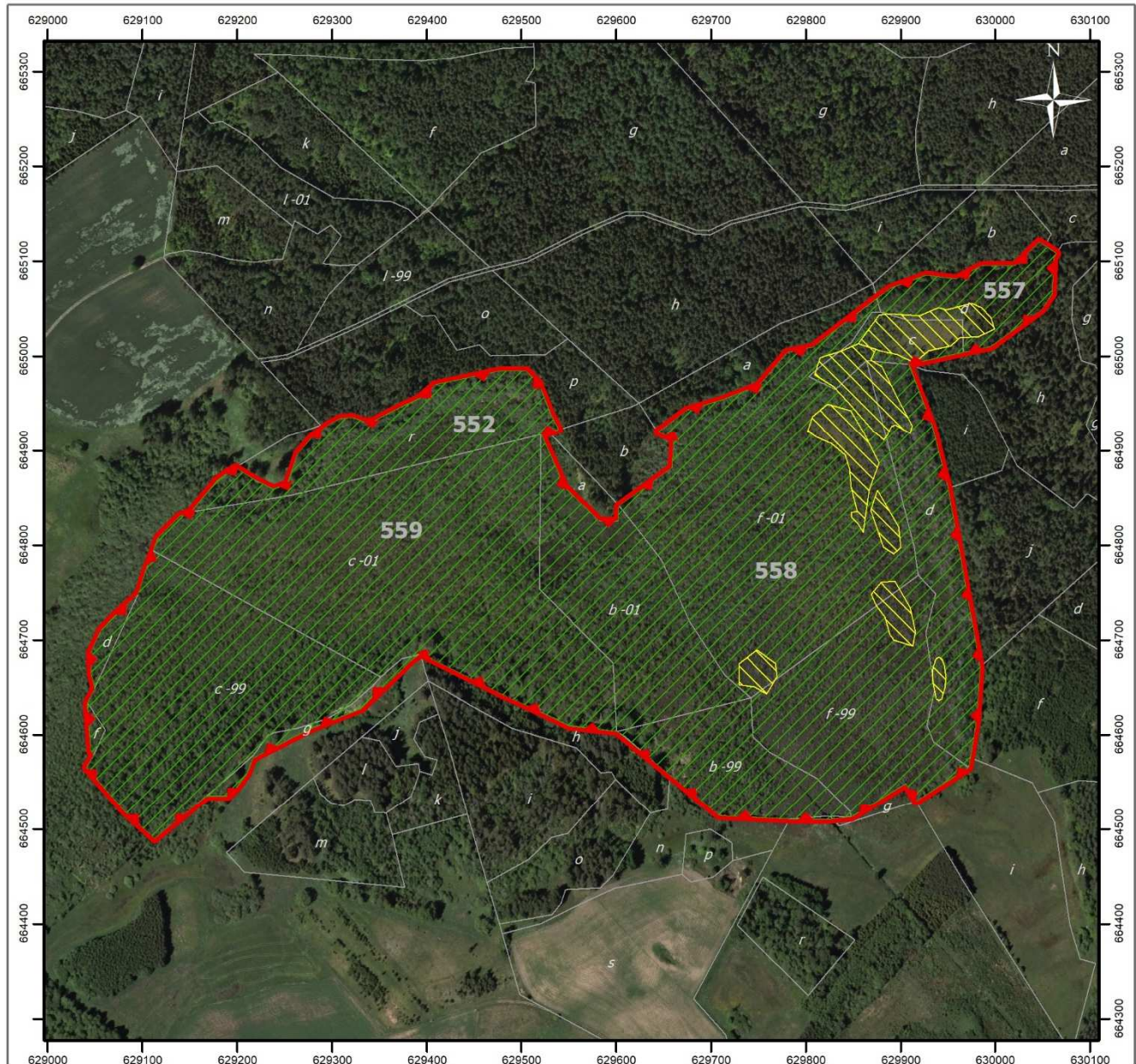
Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków w rezerwacie przyrody „Zabrodzie”

Lp.	Identyfikacja istniejących zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych
Zagrożenia istniejące wewnętrzne		
1.	<p>J02.04 Nadmierne uwilgotnienie siedlisk J02.01 Przesuszenie płatów siedlisk, deficyt wodny, które mogą przyczynić się do zmiany cech siedlisk Oba zjawiska mają miejsce w kompleksie wodno-błotnym Zabrodzia.</p> <p>W najbardziej skrajnie na wschód wysuniętym fragmencie rezerwatu, na skraju płatu siedliska 7110 obserwowano ślady murszenia, podobnie jak w sąsiadującym z nim płacie boru bagiennego (oddział 557d).</p> <p>Siedliska centralnej i południowej części Zabrodzia są podtopione – głównie na skutek działalności bobrów oraz mokrego 2021 roku.</p> <p>Zasoby wodne rezerwatu kształtowane są poprzez zasilanie powierzchniowe od strony południowo-zachodniej systemem rowów melioracyjnych z terenu zlewni rezerwatu [spod wsi Ługi].</p>	<p>Należy zadbać o drożność systemu rowów melioracyjnych, czyścić przepust na rowie odprowadzającym wodę z rezerwatu, przeprowadzać regularnie konserwację (odmulanie) głównych rowów – doprowadzającego i odprowadzającego wody z terenu rezerwatu i usuwać przetamowania (tamy bobrowe) powyżej rezerwatu.</p> <p>Należy ustabilizować poziom lustra wody w rezerwacie na poziomie 152,15 m n.p.m. wykorzystując w tym celu (1) aktualnie istniejące 3 tamy na rowie odprowadzającym wodę z rezerwatu lub (2) wykonać próg stabilizujący o stałym piętrzeniu (152,15 m n.p.m.) lub zastawkę.</p>
Zagrożenia istniejące zewnętrzne		
2.	<p>B02.02 Wycinka lasu</p> <p>Prowadzenie intensywne prac leśnych, w sąsiedztwie rezerwatu może przyczynić się do zmniejszenia oddziaływania buforowego siedlisk leśnych, sąsiadujących z rezerwatem, na obszar w granicach rezerwatu „Zabrodzie”.</p>	<p>Ograniczenie prac leśnych związanych z pozyskaniem drewna (trzebieży, rębni) w oddziałach 552p, 558a, b; 557i, j; 565f w strefie o szerokości 100 m od granic rezerwatu, które istotnie zmniejszą zwarcie drzewostanu (zagęszczenie ma pozostać co najmniej umiarkowanie duże (wg Instrukcji Urządzenia Lasu, CILP Warszawa 2012, cz. I, § 34 ust. 1 pkt 2: zwarcie umiarkowane – między koronami występują wąskie przerwy, w tym przerwy, w które mieści się jedno drzewo).</p>
Zagrożenia potencjalne wewnętrzne		
3.	<p>J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja</p> <p>Rozwój ekspansywnych gatunków krzewów i drzew oraz apofitów może skutkować zmianą korzystnych dla rozwoju roślinności torfowisk cech siedliska.</p> <p>Zanik cennych stanowisk gatunków roślin jest symptomem niekorzystnych zmian w siedliskach bagiennych Zabrodzia.</p>	<p>Monitorowanie stanu siedlisk płatów torfowisk (7110, 7140), w tym rozwoju brzozy brodawkowatej <i>Betula pendula</i>, sosny pospolitej <i>Pinus sylvestris</i> oraz łożowisk, jak również ekspansji apofitów – trzciny <i>Phragmites australis</i>.</p> <p>Jeżeli dojdzie do nadmiernego rozwoju gatunków lekkonasiennych na torfowisku to należy podjąć działanie polegające na redukcji nalotów i podrostów brzozy, sosny do poziomu 10% pokrycia.</p> <p>Monitorowanie stanu siedlisk płatów torfowisk borów bagiennych, ze szczególnym zwróceniem</p>

Lp.	Identyfikacja istniejących zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych
		uwagi na stan systemu kęp i dolinek oraz występowanie brioflory oraz ekspansji apofitów – trzciny <i>Phragmites australis</i> . Monitoring stanowisk storczyków: żłobika koralowego <i>Corallorhiza trifida</i> oraz z rodzaju kukułka (stopłamek) <i>Dactylorhiza</i> .
Zagrożenia potencjalne zewnętrzne		
4.	<p>M01.02 Susze i zmniejszenie opadów, mogące prowadzić do przesuszania skrajnie położonych płatów siedlisk borowo-torfowiskowych i uruchomić proces murszenia.</p> <p>J02.05 Modyfikowanie funkcjonowania wód – ogólnie, mogące prowadzić do zmian zasilania „Zabrodzia”, co może stymulować niekorzystne procesy sukcesyjne w chronionych siedliskach borowo-torfowiskowych.</p> <p>J02.06.01 Pobór wód powierzchniowych na potrzeby rolnictwa, mogący prowadzić do przesuszania skrajnie położonych płatów siedlisk borowo-torfowiskowych i uruchomić proces murszenia.</p> <p>Ingerencja i zaburzenie warunków wodnych lub troficznych w którejkolwiek części rezerwatu lub w jego zlewni będzie oddziaływać na cały kompleks torfowiskowo-bagienny Zabrodzia.</p>	<p>Monitoring stanu wód gruntowych i powierzchniowych.</p> <p>Niedopuszczenie do pobierania wód powierzchniowych do celów gospodarczych /nawodnieniowych. Odstąpienie od budowy zbiorników retencyjnych (tzw. małej retencji) w zlewni mokradła, a w szczególności na sieci melioracyjnej powyżej rezerwatu.</p>
5.	<p>J01 Pożary i gaszenie pożarów</p> <p>Mogą prowadzić do zniszczenia flory i fauny w nim występującej, uwolnienia zdeponowanego w złożu torfowym węgla, zwiększyć możliwość rozwoju gatunków niepożądanych podczas odtwarzania roślinności po pożarze.</p>	<p>Kontrole straży pożarnej, straży leśnej, policji.</p> <p>Edukacja lokalnej społeczności.</p>
6.	<p>K02.03 Eutrofizacja</p> <p>A02 Zmiana sposobu uprawy</p> <p>A06.04 Zaniechanie produkcji uprawnej</p> <p>A10 Restrukturyzacja gospodarstw rolnych</p> <p>W wyniku dopływu nutrientów możliwe jest nadmierne użyczenie siedlisk i wód rezerwatu. Eutrofizacja siedlisk w rezerwacie na skutek dopływu nutrientów może nastąpić na skutek intensyfikacji rolnictwa w zlewni i stosowania innej niż rolna formy użytkowania zlewni.</p>	<p>Edukacja w zakresie dobrych praktyk rolniczych.</p>
7.	<p>E03 Odpady, ścieki</p> <p>Mogą prowadzić do dewastacji siedlisk, niszczenia stanowisk gatunków cennych przyrodniczo, wzrostu żyzności.</p>	<p>Zwiększenie monitorowania i nadzoru przez straż leśną, policję nad powstawaniem nielegalnych wysypisk oraz miejsc składowania odpadów na obrzeżach rezerwatu.</p>

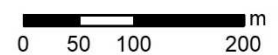
Załącznik nr 2 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie
z dnia 12 października 2022 r.

Obszar ochrony ścisłej oraz obszar ochrony czynnej w rezerwacie przyrody „Zabrodzie”

Objaśnienia

- granica rezerwatu przyrody
- ochrona ścisła
- ochrona czynna
- wydzielenia leśne

Układ współrzędnych: PL-1992
Wydzielenia leśne: Bank Danych o Lasach 2021 (usługa przeglądania, 22.06.2022)
Ortofotomapa Główny Urząd Geodezji i Kartografii (usługa przeglądania, 22.06.2022)
Przygotowanie mapy: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Olsztynie

Załącznik nr 3 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie
z dnia 12 października 2022 r.

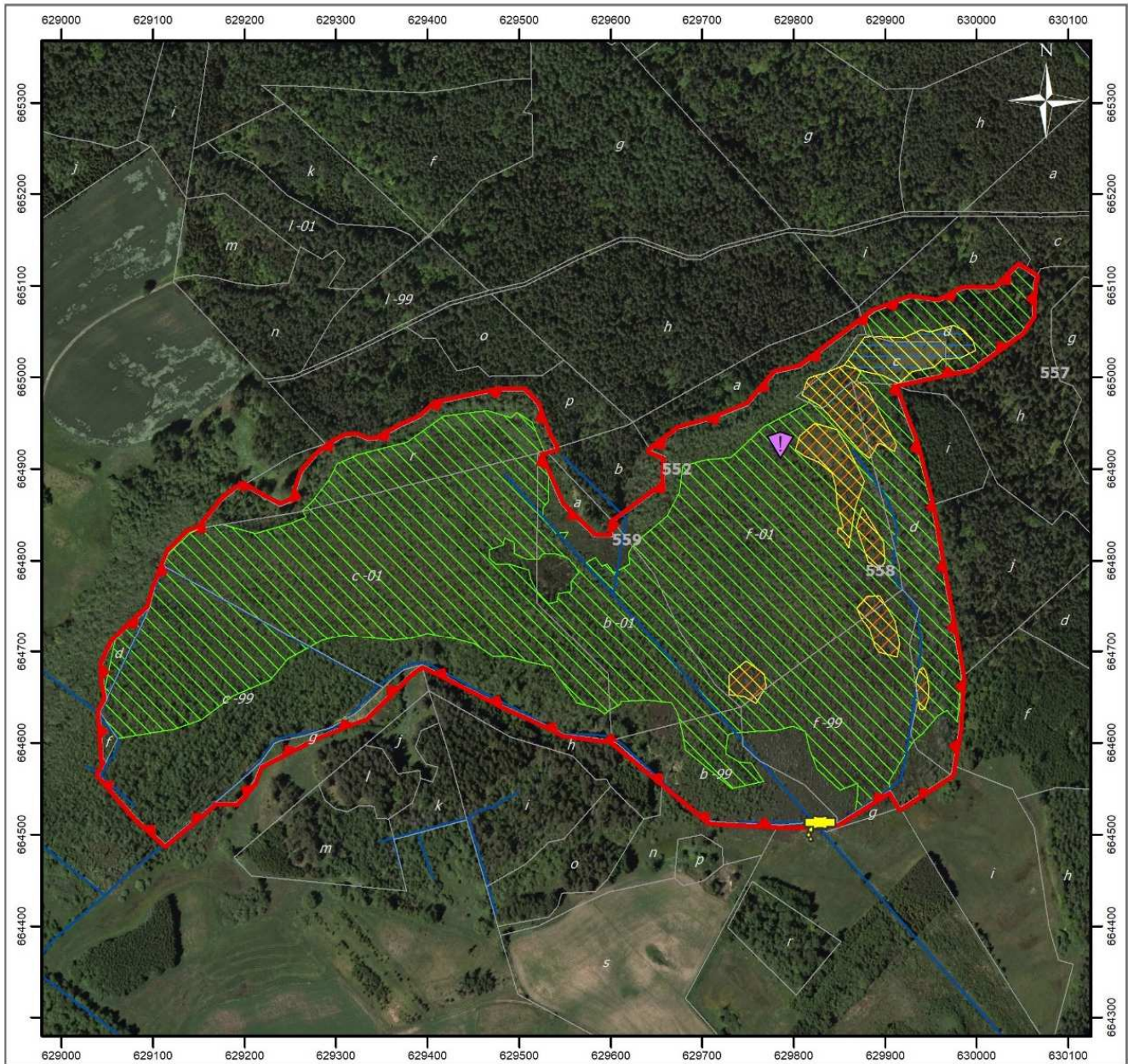
Działania ochronne na obszarze ochrony czynnej z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji tych działań w rezerwacie przyrody „Zabrodzie”

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych	Lokalizacja
1.	Zapewnienie właściwego uwodnienia obszaru rezerwatu	Ustabilizowanie poziomu lustra wody w rezerwacie na poziomie 152,15 m n.p.m., np. poprzez wykonanie 1 proggu stabilizującego o stałym piętrzeniu lub zastawki. Działanie przeprowadzić w ciągu pierwszych 5 lat obowiązywania planu.	Cały obszar rezerwatu
2.	Monitorowanie stanu torfowisk (7110, 7140) i borów bagiennych (91D0)	Ocena stanu płatów torfowisk (7110, 7140), w tym rozwoju brzozy brodawkowatej, sosny zwyczajnej i łożowisk oraz ekspansji apofitów – trzciny pospolitej. Ocena stanu płatów borów bagiennych (91D0), ze szczególnym zwróceniem uwagi na stan systemu kęp i dolinek oraz występowania brioflory oraz ekspansji apofitów – trzciny pospolitej. Monitoring stanowisk storczyków: żłobika koralowego <i>Corallorhiza trifida</i> i z rodzaju kukułka <i>Dactylorhiza</i> . Ocenę przeprowadzać co 5-6 lat, pierwszy raz w 2026 lub 2027 r.	Płaty siedlisk 7110, 7140 i 91D0 - zgodnie z załącznikiem nr 4 do zarządzenia
3.	Eliminacja gatunków lekkonasiennych na torfowiskach	W przypadku nadmiernego rozwoju gatunków lekkonasiennych (brzoza brodawkowata, sosna zwyczajna) na torfowiskach dopuszcza się redukcję nalotów i podrostów ww. gatunków do poziomu 10% pokrycia. Metody eliminacji: a) ręczne wyrywanie (wraz z usunięciem korzeni) osobników (dotyczy tych osobników, które da się wyrwać); b) obrączkowanie (przerwanie łyka) w przypadku osobników, których nie da się wyrwać; c) usuwanie odrośli brzozy. Wg potrzeb – zgodnie z wynikami monitoringu siedlisk 7110 i 7140.	Płaty siedlisk 7110, 7140 – zgodnie z załącznikiem nr 4 do zarządzenia
4.	Monitoring stanu wód gruntowych i powierzchniowych	Montaż piezometru na głębokości >2 m wraz z automatycznym systemem rejestracji stanów wód gruntowych składającym się z rejestratora (data logger) zmian poziomu wód gruntowych (np. typu Diver) i rejestratora zmian ciśnienia atmosferycznego (typu BARO DIVER), który umożliwi rejestrację danych z zadaną częstotliwością. Rekomendowana częstotliwość pomiarów: 1 raz na dobę. Czujnik przed pomiarami należy zaniwelować. Dane z rejestratora odczytywać co najmniej co pół roku z uwagi na możliwość awarii i utraty danych. Montaż piezometru w ciągu pierwszych 3 lat obowiązywania planu. Ocenę warunków hydrologicznych przeprowadzać co 5-6 lat, pierwszy raz w 2026 lub 2027 r.	Cały obszar rezerwatu Lokalizacja piezometru – zgodnie z załącznikiem nr 4 do zarządzenia

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych	Lokalizacja
5.	Kontrole rezerwatu	Prowadzenie kontroli w rezerwacie w zakresie: – przestrzegania przepisów pożarowych; – właściwego gospodarowania odpadami, powstawania nielegalnych wysypisk oraz miejsc składowania odpadów na obrzeżach rezerwatu; – przestrzegania zasad gospodarki wodno-ściekowej celem eliminacji działań stwarzających ryzyko infiltracji ścieków do gleby i wód gruntowych. Cały okres obowiązywania planu – wg potrzeb.	Cały obszar rezerwatu

Załącznik nr 4 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie
z dnia 12 października 2022 r.

Lokalizacja działań ochronnych w rezerwacie przyrody „Zabrodzie”

Objaśnienia

0 50 100 200 m

	granica rezerwatu przyrody	Działania ochronne
	wydziazenia leśne	 Eliminacja gatunków lekkonasiennych na torfowiskach
	sieć rowów	 Monitorowanie stanu torfowisk (7110)
		 Monitorowanie stanu torfowisk (7140)
		 Monitorowanie stanu borów bagiennych (91D0)
		 Monitoring stanu wód gruntowych i powierzchniowych - lokalizacja piezometru
		 Wykonanie progę stabilizującego odpływu o stałym piętrzeniu

Układ współrzędnych: PL-1992

Wydziazenia leśne: Bank Danych o Lasach 2021 (usługa przeglądania, 23.08.2022)

Ortofotomapa Główny Urząd Geodezji i Kartografii (usługa przeglądania, 23.08.2022)

Przygotowanie mapy: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Olsztynie